



**Ajankohtaiskatsaus
eduskunnan
energiakeskustelusta**

Arto Satonen

Energia- ja ilmastostrategian päivitys (1/2)

- Energia- ja ilmastopolitiikan strategiapäivitys tulossa hallituksen selontekona eduskunnan käsiteltäväksi
- Keskeisinä tavoitteina
 - varmistaa vuodelle 2020 asetettujen kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen
 - valmistaa tietä kohti pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteita
- energia- ja ilmastovelvoitteiden täyttämässä on painotettava
 - kustannustehokkuutta
 - energiaomavaraisuuden lisäämistä
 - riittävän ja kohtuuhintaisen sähkösaannin turvaamista

Energia- ja ilmastostrategian päivitys (2/2)

- Uuteen strategiaan sisältyy mineraaliöljyn vähentämishjelma, jossa tavoitteeksi asetetaan, että öljyn osuus Suomen kokonaisenergiankulutuksesta putoaa alle 17 prosenttiin
 - vuonna 2011 osuus oli 24 %, mikä jo nyt on teollisuusmaiden alhaisimpia lukuja.
- Valmistuvassa strategiapäivityksessä linjataan muun muassa Suomen kantoja EU:n energia- ja ilmastopolitiikkaan vuoden 2020 jälkeen, energiatehokkuuteen, varautumiseen päästöjen lisävähennyksiin, uusiutuvan energian edistämisen edellyttämiin lisätoimiin, turpeen käyttöön, eurooppalaiseen ja kansalliseen energiamarkkinakehitykseen, sähkönhankinnan omavaraisuuden turvaamiseen ja kaukolämpöön liittyviin kysymyksiin
- Strategiassa on linjattu myös vuoteen 2025 saakka ulottuvia puhtaan energian toimenpiteitä, joilla voidaan edelleen vähentää energiantuotannon ja asumisen sekä liikenteen päästöjä sekä samalla luoda uutta teknologiavientiä

Energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden saavuttaminen

- EU:n vuodelle 2020 asetettu päästövähennystavoite ei ole riittävä ns. kahden asteen lämpenemistavoitteen kanssa
 - Suomi tukee EU:n päätöstä, jonka mukaan se on valmis kiristämään päästövähennystavoitettaan 30 prosenttiin vuodelle 2020, jos muut teollisuusmaat sitoutuvat vastaaviin päästövähennyksiin ja keskeiset nopeasti kasvavat taloudet osallistuvat mahdollisuuksiensa mukaan riittäviin päästövähennystoimiin
 - vuoden 2020 jälkeisten päästövähennystavoitteiden tulee olla linjassa kahden asteen tavoitteen kanssa
- Suomi on nykyisten päätösten pohjalta vuonna 2025 uralla, joka johtaa päästöjen vähenemiseen 80 prosentilla vuoteen 2050 mennessä
 - strategiassa ei vielä oteta kantaa vuoden 2025 jälkeisiin lisätoimiin, joita tarvitaan, jotta päästöjen lasku pysyisi lineaarisella uralla kohti Eurooppa-neuvoston hyväksymää 80–95 prosentin tavoitetta vuodelle 2050

Tavoitteiden saavuttaminen tilastojen valossa

- Suomen kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2011 vastasivat 66,8 miljoonaa hiilidioksiditonnia
 - laskua vuoteen 2010 oli 7,7 miljoonaa tonnia
 - vuoden 2011 päästöt alittavat Kioton pöytäkirjan tavoitetasoa noin 6 prosentilla
- EU:n sisäisessä taakanjaossa Suomelle on asetettu pöytäkirjaan pohjautuen velvoite vakiinnuttaa vuosien 2008–2012 päästöt keskimäärin vuoden 1990 tasolle
 - vuosina 2008–2011 päästöt ovat olleet keskimäärin noin 1,5 % alle tämän tason

Uusiutuva energia (1/2)

- Suomen uusiutuvan energian 38 prosentin tavoite energian loppukulutuksesta vuonna 2020 on täyttymässä
 - uusiutuvan käyttö lisääntyy meillä etupainotteisesti eli Suomi ylittää EU:n asettamat vuotuiset vähimmäistavoitteet koko 2010-luvun ajan
- EU:n liikenteen polttoaineille asettaman uusiutuvan energian 10 prosentin velvoitteen Suomi tuplasi kansallisesti päättämällä tavoitteen nostosta 20 prosenttiin
 - tavoitteen toteutuminen on varmistettu biopolttoaineiden sekoitusvelvoitetta koskevalla lainsäädännöllä

Uusiutuva energia (2/2)

- Vuoden 2008 strategiassa asetettiin tuulivoiman rakentamisen tavoitteeksi 6 terawattitunnin (TWh) tuotanto vuonna 2020
 - sen saavuttaminen edellyttää tuulivoimaan rakentamiseen liittyvien muiden kuin taloudellisten esteiden ratkaisemista
- Strategiapäivityksen mukaan rakentamista joudutetaan kehittämällä suunnittelua ja lupamenettelyjä ja siten lupien saamista
 - samalla vuoden 2025 tuotantotavoitteeksi asetetaan noin 9 TWh
- Merituulivoiman demonstraatiohankkeelle hallitus varasi joulukuun 2012 kehyspäätöksessään 20 miljoonan euron erillistuen vuodelle 2015

Energian kokonaiskulutus ja omavaraisuus

- Vuoden 2008 strategiassa sähkön kokonaiskulutuksen arvioitiin vuonna 2020 olevan 98 TWh
 - talouden suhdanne- ja rakennekehitys sekä jo päätetyt energiatoimet ovat vaikuttaneet niin, että sähkönkulutuksen ennakoidaan jäävän 94 terawattituntiin vuonna 2020
 - viime vuonna kulutus oli 85,2 TWh
- Suomi ei ole edelleenkään omavarainen sähköntuotannossa, vaan on voimakkaasti riippuvainen sähkön tuonnista kylmimpinä talvikuukausina
 - tilanne jatkuu aina siihen saakka kunnes Olkiluoto 3 -voimalaitosyksikkö käynnistyy
 - senkin jälkeen tehoriittävyys on heikompi kuin eurooppalaiset tavoitteet edellyttävät
 - omavaraisuus saavutetaan 2020-luvulla, kun periaatepäätösluvat saaneet ydinvoimalaitosyksiköt käynnistyvät ja uusiutuvan sähkön tuotanto lisääntyy
- Energian loppukulutuksen kasvu taitetaan energiatehokkuutta parantamalla niin, että vuonna 2020 kulutus on enintään 310 TWh
 - vuonna 2010 kokonaiskulutus oli 323 TWh
 - strategiapäivityksen tavoiteluku on sama kuin vuoden 2008 strategiassa, mutta Tilastokeskuksen tekemien tilastointimuutosten takia nyt asetettava tavoite on 11 TWh tiukempi kuin tavoite vuonna 2008

Energiatehokkuus

- Joulukuussa 2012 voimaan tulleen EU:n energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanon myötä strategiapäivitykseen tulee lukuisia energiatehokkuuteen liittyviä kirjauksia
 - direktiivin toimeenpanemiseksi Suomeen laaditaan energiatehokkuuslaki ja direktiivin mukainen energiatehokkuuden toimeenpanosuunnitelma
 - lisäksi laaditaan muun muassa pitkän aikavälin strategia rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, valtion keskushallinnon rakennusten energiansäästösuunnitelma, kehitetään kuntien energiatehokkuussuunnitelmia ja selvitetään mahdollisuus energiayhtiöiden velvoiteohjelmaan
 - tavoitteena on myös edistää kansainvälisen energiatehokkuusliiketoiminnan syntymistä ja kasvua

Turpeen käyttö (1/2)

- Periaatepäätös soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä
 - soita merkittävästi muuttava uusi maankäyttö ja sen valmistelu kohdennetaan ojitetuille tai luonnontilaltaan muuten merkittävästi muuttuneille soille
- Otetaan käyttöön luonnontilaisuusasteikko soiden ja turvemaiden maankäytön suunnittelun pohjaksi
 - luonnontilaisuusasteikon avulla suot voidaan luokitella luontoarvoiltaan eri luokkiin
- Luontoarvoiltaan arvokkaimmat suot jätetään turvetuotannon ulkopuolelle
 - tämän tulisi näkyä turpeen lupaprosessien sujuvuudessa, eli luontoarvoiltaan vähämerkityksellisten soiden luvitusta pitäisi kiirehtiä
- Turpeennoston luvituksen pullonkaulat
 - kun turvetuotantoa ei ole tarpeeksi, aiheuttaa se kotimaisen polttoaineen korvaamista kivihiilellä
 - tämä on konkreettinen tilanne monella laitoksella tänä talvena, kun kesän sateisuuden takia turvetuotantotavoitteista on jääty

Turpeen käyttö (2/2)

- Alustavasti hyväksytty turvelinjaus energia- ja ilmastostrategiasta
 - turpeen energiakäyttöä vähennetään suunnitelmallisesti siten, ettei se korvaudu kivihieillä
 - hallitus asettaa tavoitteeksi, että turpeen energiakäyttö vähenee kolmanneksella viime vuosien keskimääräisestä tasosta (23 TWh) vuoteen 2025 mennessä
 - seuraavan 10 – 20 vuoden aikana kun nykyistä voimalaitoskantaa on käytössä, turvetta tarvitaan lämmityskaudella vähintään 11 – 13 TWh, koska se ei ole korvattavissa esimerkiksi metsähakkeella tai muulla uusiutuvalla polttoaineella
 - lisäksi on turvattava kohtuullinen noin 6 – 8 TWh ylivuotinen turvevarasto sääriskien tasaamiseksi

Suomen 2050 tiekartta

- Pitkän aikavälin tavoitteena hiilineutraali yhteiskunta
- Tavoitteen saavuttamiseksi tänä vuonna käynnistyy tiekartan laatiminen kohti vuotta 2050 energiatehokkuuden nostamiseksi ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisäämiseksi
- Tavoitteena on tällä tavoin vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä

Ilmastolaki (1/2)

- Hallituksen energia- ja ilmastopolitiikan ministerityöryhmä valmistelee ilmastolakiä, mutta lain säätämisestä hallitus tekee hallitusohjelman mukaisesti erillisen päätöksen valmistelutyön jälkeen
- Ilmastolain on tarkoitus olla päästökaupan ulkopuolisia päästöjä koskeva puitelaki, johon EI sisältyisi eri hallinnonalojen, kuten maatalouden, liikenteen ja asumisen, aineellista lainsäädäntöä
- Yksityisille toimijoille ilmastolaki ei saisi asettaa velvoitteita
- Ilmastolailla ole tarkoitus kiristää Suomen päätettyjä tavoitteita päästöjen vähentämiseksi
- Kokoomus: tarjoaisiko ilmastolaki mitään lisäarvoa jo nykyiseen ilmastopolitiikkaan?
 - ilmastotavoitteet ovat kuitenkin aika kunnianhimoiset, tavoitteiden eteen tehdään toimenpiteitä ja niiden etenemistä myös seurataan

Ilmastolaki (2/2)

- Lain keskeisiksi elementeiksi ministerit linjasivat 80 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2050, hallinnon toimintaa päästökaupan ulkopuolisten päästöjen vähentämiseksi ohjaavan suunnittelu- ja seurantajärjestelmän sekä viranomaistoiminnan työnjaon selkeyttämisen
 - ilmastolaki kattaisi sekä ilmastomuutoksen hillinnän että siihen sopeutumisen
- Laki toimisi hallituksen ja eduskunnan työkaluna päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi mahdollisimman kustannustehokkaasti, ennakoitavasti ja suunnitelmallisesti
- Ilmastolain myötä eduskunnan rooli ilmastopolitiikassa vahvistuisi; valmistelun lähtökohtana olevan ympäristöministeriön esiselvityksen mukaan hallitus raportoisi eduskunnalle selonteoin ilmastopolitiikan toteuttamisesta
- Hallituksen esitystä ilmastolaista ryhdytään valmistelemaan ympäristöministeriön asettamassa työryhmässä, jossa on mukana edustajat kaikista keskeisistä ministeriöistä
 - valmistelun aikana kuullaan keskeisiä sidosryhmiä

Ympäristösuojelulain luontoarvopykälä (1/2)

- Luontoarvopykälän myötä sijoituspaikan valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävät luonnonarvot voitaisiin ottaa huomioon silloin, kun lupaa harkitaan
 - pykälä herättänyt vastustusta laajasti (mm. TEM, MMM, EK, MTK sekä Kokoomus ja monet puolueet)
- Lainvalmistelun suurimmat erimielisyydet ovatkin koskeneet luonnonarvojen sekä energia- ja materiaalitehokkuuden huomioon ottamista ympäristöluvassa

Ympäristösuojelulain luontoarvopykälä (2/2)

- Hallituksen puoliväliriihessä linjattiin
 - hallitus sitoutuu päätöksissään loppuvaalikauden aikana välttämään teollisuudelle aiheutuvien kustannusten tai sääntelytaakan lisäämistä
 - myös olemassa olevaa sääntelytaakkaa tarkastellaan
 - EU-vaikuttamisen osalta teollisuudelle kriittisiin päätöksiin vaikutetaan entistä koordinoidummin
- Tarvitaanko luontoarvopykälää?
 - periaatepäätös soiden käytöstä ja luonnontilaisuusasteikko, joka ohjaa käytön luontoarvonsa menettäneille soille